

Igor Lebedzík

MUŽ OD HRADNEJ STRÁŽE
A SRNKA

Obsah

Prológ	3
Ouvertúra	5
Podivné divadlo	11
Veliteľ	19
Vytriezvenie	26
Bubo, priateľ môj	44
Incident s dymovnicou	49
Bum! Bum! Bum!	55
Predavač zo Zlatej uličky	59
Pekelná hra	63
Prízraky na III. nádvorí	72
Jitka	75
Cudzí svet	83
Osamelý muž.....	90
Beštia	97
Chcem umrieť pri tvojich nohách	102
Pri Míčovni loví smrť	108
Molodec.....	118
Nečakané prekvapenie	125
Hlupáci	130
Bolestné rozhodnutie	135
Anjeli	144

Krehkosť duše	151
Rozchod	155
Tvár, ktorá sa vie smiať	161
Frydek-Místek	164
Očistec	174
Keď horí obloha	176
Jarmok a diverzanti	187
Nadporučík Melcen	196
Prepadnutie na Kampe	202
Horúčava, harašenie a hrdosť	210
Nereptajme, keď sa nám nedarí	216
Ako chutí moc?	218
Šedé eminencie	227
Božia vôľa	237
Albatros a čas pokoja	240
Čo sa stalo Bielikovi?	244
Štedrý deň na Žižkove	255
Kuchári	261
Nedokážem sa už vrátiť.....	264
Posledný rozkaz	270
Katarzia	275
Všetko má svoj uhol pohľadu	282
Milujem ťa viac ako svoj život	286
Epilóg	291

Prológ

Noc, strávená v pražskom hoteli, bola podobná, ako ostatné, ktoré tento muž prežil počas svojich služobných ciest. Z ulice sa ozýval hluk, matrace na posteli boli tvrdé a v izbe sa šíril podivný zápach od sociálnych zariadení. O šiestej ráno sa umyl, pustil si svoju obľúbenú rockovú skupinu a venoval sa rannému strečingu. Po krátkych raňajkách prebehol do vedľajšej ulice, kde bola stanica metra. O hodinu neskôr stál na Hradčanskom námestí, pred vstupom do areálu Pražského hradu, kde sa pohybovalo množstvo turistov. Pozeral na stojacich príslušníkov Hradnej stráže prezidenta republiky a nevedel, čo si počať. On, profesionálny novinár, ktorý sa vo svojej praxi venoval výlučne prírode, turistike a horolezectvu, bol vyslaný svojim šéfredaktorom do Prahy, kde mal spracovať ucelený príbeh o živote príslušníkov Hradnej stráže počas komunistického režimu. Napadlo ho, že jeho šéf sa musel asi zblázniť. Jeho úvaha bola logická, pretože sa narodil v roku 1980 a nemohol teda vedieť, čo sa dialo v komunistickom režime.

Čo mal robiť? Odkiaľ mal vziať relevantné informácie pre článok? Počas dlhých hodín prebrázdil internet krížom krážom, ale výsledok bol mizivý. Disponoval len jedinou konkrétnou informáciou z reklamného letáku zo stálej expozície Hradnej stráže, ktorá uvádzala, že v časoch komunistického režimu Hradná stráž stratila svoj elitný charakter a stala sa iba symbolickou jednotkou Ministerstva vnútra bez zvláštnych rovností.

Turisti nebrali naňho žiadny ohľad, nešetrne doňho vrážali, a posúvali ho k vstupnej bráne. Chcel sa otočiť a odísť niekam, kde bude menej ľudí, avšak nechtiac vrazil do postavy, ktorá stála pred ním.

Vysoký chlap s tvrdým výrazom v tvári reagoval pomaly, lenže odrazu sa bleskurýchle otočil, pozrel mu do očí a on si uvedomil, že má *problém*.

„Prepáčte,“ vyhrkol vydesene. Vôbec ho nenapadlo, že sa môže jednať o cudzinca, ktorý mu nemusí rozumieť. „Nechcel som... Do čerta, skutočne som to nechcel, tí ľudia do mňa vrazili a natlačili ma na vás...“

Žena, ktorá držala neznámeho za ruku, bola útla a siahala mu sotva po jeho ramená. Otočila sa k nemu a usmiala sa. „To je v poriadku.“

Jej milá tvár ho na moment očarila. „Ďakujem, madam. Ste veľmi láskavá, ďakujem ešte raz za porozumenie.“

„Čože?“ začala sa smiať. Jej partner ju napodobnil. „Povedali ste, *madam*?“

Opäť sa cítil ako hlupák. Lenže ten chlap sa prestal smiať a spýtal sa, či nepotrebuje pomoc. Na moment sa zamyslel. Náhle mu bolo všetko jedno a vyklopil im pravdu.

Neznámy a jeho partnerka stíchli, pozreli sa na seba a dlhú dobu mlčali. Potom žena nebadane pokývala hlavou, on sa otočil a začal rozprávať...

Ouvertúra

Devätnásťročný Tibor Leitrich sedel v čakárni Ústrednej vojenskej nemocnice v Prahe a čakal na výsledky lekárskeho vyšetrenia. Jeho oči prezrádzali strach. Zážitky z posledných troch dní boli také silné, že ich aj napriek svojej úpornej snahe vôbec nedokázal pochopiť. Jeho kompaktný životný systém sa rozpadal. Dlhá cesta nočným rýchlikom, ktorý bol preplnený stovkami depresívnych mladíkov a nedávna rozlúčka s civilným životom, to všetko bol len začiatok bez konca.

Mnohí mladíci boli pripití. Väčšina z nich však mlčky hľadela na nočnú krajinu za oknom vagóna. Leitrichovi alkohol nechutil. Každú ponúkanú fľašu prikladal k ústam len zo zdvorilosti, aby to vyzeralo tak, že si odpil. Nechcel nikoho popudíť, tí ľudia boli zmätení rovnako ako on. Vulgárne reči, ktoré zazneli z niektorých úst, neboli symbolom odvahy, boli akýmsi protestom a výkrikom do neznáma. Noc trvala dlho a budúcnosť bola skrytá a *nehmatateľná*. Nadránom, keď vlak spomalil a vchádzal do hlavnej stanice, ktorú lemovali veľké tabule s nápisom PRAHA – hlavná stanica, hluk stíchol a všade bol pokoj. Zdalo sa, že vo vagónoch všetci spia, bola to však len ilúzia.

Vlak zastal. Leitrich vystúpil s ostatnými na perón stanice a presunul sa do starobylej železničnej budovy. Nástenné hodiny ukazovali pár minút pred šiestou. Otvoril náprsné vrecko na ríffovej bunde a vytiahol z poštovej obálky povolávací preukaz, vystavený Okresnou vojenskou správou. Na jeho čelnej strane bolo napísané:

...Vojenský útvar Federálneho ministerstva vnútra Praha, číslo útvaru 2392. Nástup na základnú vojenskú službu do dvanástej hodiny. Prineste si so sebou tento povolávací rozkaz, občiansky preukaz, vodičský preukaz...

Dátum a miesto súhlasilo, avšak bolo ešte priskoro. Priestorná hala bola poloprázdna, na lavičkách a na zemi pospávalo zopár ľudí. Odkiaľsi sa objavili uniformovaní príslušníci zo Zboru národnej bezpečnosti a začali ich nešetrne budiť.

Prešiel pod kopulou s farebnými freskami ku dverám a vyšiel na ulicu. Chvíľu nehybne stál a nevedel čo má robiť. Opäť pocítil bezmocnosť, ktorá prerastala do frustrácie. Ešte nikdy sa necítil taký osamelý. Pohľad mu padol na park pred stanicou, ktorý sa ťahal vľavo, a aj vpravo. Medzi stromami sa prevaľoval opar. V studenom ráne driemali na lavičkách mladíci, ktorí mohli byť v jeho veku. Čudoval sa, že im nie je

zima. Potom si všimol poloprázdne fľašky, ktoré boli porozhadzované po tráve. Jeden z nich sa posadil, pretrel si oči a kývol mu. Usmial sa a rovnako mu pokynul.

Šípka na smerovníku ukazovala kamsi do diaľky, kde sa malo nachádzať Václavské námestie. Sadol si na lavičku a pustil sa do pečeného kurat'a, ktoré mu zabalila mama. Vtedy ešte netušil, že to bude na dlhú dobu jeho posledné chutné jedlo. Potom sa rozhodol, že sa pozrie na to slávne námestie, ktoré poznal z televíznych filmov. Nemohol zablúdiť. Chodník nikde neodbočoval, smeroval popri parku priamo k nemu. Za pár minút stál pri budove Národného múzea a s úžasom pozeral na podivný obraz s množstvom ľudí a áut, ktorý sa strácal v diaľke. Námestie mu pripadalo ako mravenisko, v ktorom všetko prebieha podľa nepísaného poriadku. Podišiel dopredu k miestu, kde stála nadrozmerne socha jazdca na koni, keď sa o neho obtreli červený kolos. Vydesene zastal a cúvol dozadu. Niekoľko centimetrov od neho prešla s cenganím električka. Z otvoreného okna trčala hlava vodiča, ktorý naňho niečo kričal.

Nevedel, kde sa nachádza Loretánska ulica, ktorá bola uvedená na adrese vojenského útvaru a netušil, ako sa tam dostane. Vo vlaku mu ktosi poradil, že v Prahe je podzemná dráha, ktorá sa volá metro, ale nič mu to nehovorilo. Kde ho má nájsť? Na ktorej stanici má vystúpiť a kam má ísť ďalej? Všetko bolo preňho nové a on bol z toho bezradný. V povolávacom rozkaze bola zmienka o možnosti odovzdania rozkazu dôstojníkovi útvaru Hradnej stráže priamo na železničnej stanici, a preto sa po dvoch hodinách vrátil späť.

Hlavná hala bola obsadená uniformovanými vojakmi, ktorí držali nad hlavami tabule s číslami vojenských útvarov. Mladí ľudia sa prekvapene obzerali okolo seba a ich zrak blúdil po číslach na tabuliach. Niektorí podišli k vojakom a začali s nimi diskutovať.

Leitrich podišiel k vysokému dôstojníkovi a skontroloval číslo útvaru na tabuli, ktorú držal v rukách vojak pri dôstojníkovi. Číslo bolo správne. Vytiahol povolávací rozkaz a podal mu ho. Dôstojník ho pozorne prezrel, pokýval súhlasne hlavou a pokynul mu, aby sa zaradil medzi ďalších mladíkov.

Ďalšie dni mu pripadali ako nepríjemný sen. Spolu s ďalšími odvedencami ho nahnali na nákladnú plochu rozheganej tatrovky a po viac ako hodinovej ceste vystúpili na uzavretom nádvorí v komplexe starobylých budov, kde rástol mohutný gaštan.

Nasledujúci deň mu nešetrným spôsobom ostrihali dlhé blond'avé vlasy, na ktoré bol vždy právom hrdý a jeho značkové rifle s bundou, ktoré ho stáli mesačnú výplatu, putovali ako nepotrebné handry do špinavej papierovej škatule.

Skoro ráno, pred štvrtou hodinou, prišiel krpatý holohlavý holič, ktorý nikoho nešetril. Počkal, až si sadne na stoličky prvá skupina odvedencov a škodoradostne si mädlil ruky. Svoju chorobnú radosť nijako neskrýval. Potom zobral do ruky holiaci strojček a *jazdil* s ním po hlavách mladých nováčikov ako v amoku. Vôbec ho netrápilo, že strojček sa časom rozpálil a spôsobil na vyholených hlavách bolesť.

„Héééj! Julio je opäť vo svojom živle,“ ozval sa nejaký chrapľavý hlas a ktosi sa začal nepričítne smiať. „Takto sa mi to páči, holuby, bažanti moji... Priniesli ste nám zlato!“

„Ďalší!“ zakričal sadistický krpáň a nešetrne vysotil Leitricha zo stoličky. Leitrich takúto reakciu nečakal. Stratil rovnováhu a padol tvárou na podlahu. Keď sa postavil a letmo pozrel do zrkadla, dostavil sa šok. Pozerala naňho neforemná hlava s veľkými očami a odstávajúcimi ušami. Bola odpudzujúca. Otvoril ústa a chcel kričať, chcel sa tomu brániť, ale nedostal zo seba žiadne slovo.

Ktosi volal jeho meno. Nechápavo vzhladol. V prvom momente si nevedel spomenúť, kde sa nachádza.

„Tak, Leitrich, kde ste?“ počul opäť ten mužský hlas, ktorý sa ozýval z ambulancie. Vyskočil zo stoličky a prešiel do miestnosti, z ktorej ho volali.

Lekár mohol mať asi štyridsať rokov a na prvý pohľad pôsobil sympaticky. „Chlapče, chlapče... Vôbec sa mi to nepáči,“ skonštatoval nahlas a nespokojne pokrútil hlavou. Potom sa pozrel ešte raz na röntgenové snímky a ležérne kývol rukou. „Môžem s vami hovoriť úprimne?“ jeho zrak sklúzol po vychudnutej postave, na ktorej *visela* vojenská uniforma. Mladík, ktorý stál pred ním, vyzeral vystrašene. Pokožka na jeho tvári bola jemná a hladká a pravdepodobne ešte neskúsila žiletku. Jeho skúsené oko okamžite odhalilo, že tento pacient trpí nesprávnym kostrovým držaním tela. Určite to boli následky z detstva, kedy sa postava dieťaťa začína formovať a jej správne držanie hrá v ďalšom veku dôležitú úlohu. Túto diagnózu mohol pokojne vysloviť už v

čase, keď sa objavil vo dverách ambulancie. Lenže výsledky vyšetrenia poukázali na oveľa vážnejší problém. A to ho ako lekára znepokojilo.

Leitrich letmo prikývol. Bol príliš apatický, aby mohol primerane reagovať.

„Samozrejme, že to, čo vám teraz poviem, nemusí byť stopercentná diagnóza. Ale... Z röntgenových snímok a z dostupných výsledkov, ktoré mám k dispozícii, vám môžem s určitosťou oznámiť, že máte deformovaný tretí krčny stavec. To však nie je všetko... Väčším problémom je skolióza chrbtice, ktorá súvisí s vrodenou indispozíciou. Poviem vám to na rovnu. V blízkej budúcnosti môžete skončiť na invalidnom vozíku...“

Leitrich mlčal. Spomenul si na udalosť, ktorá sa mu stala ešte v detskom veku, keď detský lekár oznámil jeho mame, že má ľavú nohu o centimeter kratšiu. Povedal jej, že to môže mať vážny vplyv na jeho ďalší fyzický vývoj. Mama sa rozplakala. Nerozumel tomu, veď bol ešte dieťa, len začudovane na mamu hľadel.

Lekár pozorne sledoval účinok svojich slov, ale v tvári pacienta nevidel ani náznak reakcie. V prvom momente ho napadlo, že ho vôbec nepočúva. Potom ho však zamrzelo, že nebol pri oznámení diagnózy taktnejší.

„Nechápem, ako vás mohla odvodová komisia uznať za schopného na výkon základnej vojenskej služby,“ pokračoval ďalej, „a už vôbec nechápem, že vás odporučila k útvaru Hradnej stráže. To bolo veľmi nezodpovedné. Vo svojej kartotéke mám pacientov aj z príslušníkov Hradnej stráže. Ich diagnóza je podobná ako vajce vajcu. Radšej ju nebudem rozoberať. Čo môžem pre vás urobiť je fakt, že v záverečnej správe odporučím vášmu útvarovému lekárovi, aby vás vylúčil z výkonu služby na pevnej strážii. Hradáci jej hovoria Pevná stojka. To je všetko.“

Leitrich poďakoval, zobral zalepenú obálku so zdravotnou dokumentáciou a stratil sa za dverami.

Lekár za ním chvíľu pozeral a čosi si nespokojne mrmlal: „Čo na to hovoríte, sestra?“

Staršia žena v bielom plášti smutne pokývala hlavou: „Bol taký bledý... A vyzeral zmätený. Videla som, ako sa mu trasú ruky.“

„Ten chlapec by sa mal v prvom rade liečiť a absolvovať odborné rehabilitačné alebo fyzioterapeutické cvičenia,“ tresol lekár otvorenou dlaňou po stole. „Zaujímalo by

ma, ktorý idiot ho pred nástupom na vojenskú službu vyšetroval. Pozrel si vôbec jeho zdravotnú kartu? Veď má v nej diagnózu od odborného lekára. Odvodová komisia mu mala jednoznačne vydať *modrú knižku* a ten lekár ho mal poslať na liečenie. Tí hlupáci sú akurát na dve veci... Niekedy mám tejto práce skutočne plné zuby. Dajte mi, prosím, cigaretu.“

Kasárne Hradnej stráže sídlili na Loretánskej ulici, ktorá sa nachádzala v mestskej štvrti Hradčany. Pred mnohými rokmi plnili funkciu regionálnej vojenskej nemocnice, ktorý sa skladal z komplexu budov, pospájaných do obdĺžnika, v ktorom bolo uzavreté nádvorie. Budovám dominoval barokový palác, ktorý tvoril súčasť Loretánskej ulice. Palác mal dve rovnocenné poschodia a v jeho šikmej streche bol umiestnený rozľahlý strešný nadstavec s tromi rovnakými oknami. Vyzeral ako altánok a tvoril akési provizórne tretie poschodie. V spodnej časti priečelia paláca, ktoré lemovalo chodník Loretánskej ulice, boli zamrežované okná a dvojkrídlová drevená brána s edikulou a balkónom, podopreným hrubými ionskými stĺpmi. Bola to vstupná brána, ktorou sa vchádzalo do kasární. Pred budovou bola osadená niekoľkometrová plynová lampa z liatiny - kandeláber. Jej vrchnú časť tvorilo osem ramien s lampášmi, z ktorých viseli dlhé oceľové tyčky, ukončené krúžkami. Spodnú časť železnej konštrukcie podopierali sochy štyroch žien, ktoré boli osadené v kamennom podstavci.

Zodraté brzdy tatrovky zakvílili a auto zastalo pred kasárňami. Traja nováčikovia vyskočili z ložnej plochy a zoradili sa do útvaru. Pred bránou stál vojak v uniforme, ktorý vykonával službu pomocníka dozorného útvaru. Povýšenecky zodvihol hlavu, zamrmal čosi cez zuby a vpustil ich do vnútra. Vstúpili do paláca a ocitli sa v tmavej chodbe s poloblúkovými klenbami. Chodbu lemovali kamenné stĺpy, na ktorých viseli nadrozmerne obrazy s vládnymi predstaviteľmi, prezentujúce slávnostné udalosti. Na väčšine z nich bol prezident republiky, ktorý si podával ruku s významnými svetovými predstaviteľmi.

Leitrich zaregistroval nad drevenými schodíkmi sklenenú miestnosť v ktorej sa rysovala silueta dôstojníka s bielymi šnúrami, prevesenými krížom cez prsia. Bol to dozorný útvaru. Sedel nehybne v kresle a zamyslene ich pozoroval. Prešli okolo neho

a dostali sa k druhej bráne, ktorá oddeľovala vnútorný priestor od asfaltového nádvorja. Brána bola otvorená. V strede nádvorja stál vysoký rozložitý gaštan s konármi, ktoré viseli pod ťarchou plodov k zemi. Vyzerali ako chápadlá obrovskej chobotnice. Okolo stromu pochodovali príslušníci Hradnej stráže v cvičných uniformách. Na ramenách mali pušky s lesklými bodákmi, ktoré fixovali dlaňami v spodnej časti pažieb. Ktosi na nich neustále vrieskal akési povely.

Leitrich registroval dianie okolo seba len povrchno. Poslušne nasledoval vojaka, ktorý mu pokynul a odbočil pred bránou na schody. Ostatní prešli cez asfaltové nádvorie a stratili sa za gaštanom. Vyšli na tretie poschodie a zastali pred dverami, ktoré boli označené veľkými červenými písmenami nápisom Ošetrovňa. Jeho sprievodca zastal a stlačil tlačidlo v stene. Dvere sa otvorili a ukázala sa úzka chodba. Vstúpili dnu a pokračovali ďalej. Po stranách chodby boli izby, kde boli umiestnené lôžkové priestory pre chorých vojakov. Boli to jednoducho zariadené miestnosti s vyblednutými stenami a so staršími železnými posteľami, ku ktorým prislúchal plechový stolík s jednou zásuvkou. Matrace na posteliach boli povlečené v čistých bielych plachtách. Na konci chodby bola malá jedáleň a ambulancia s doktorom a pomocným personálom.

Leitrich vstúpil do ambulancie a pozdravil.

„Koho to tu máme?“ spýtal sa mladý lekár, chlap s veľkou guľatou hlavou, s ľahkou iróniou v hlase. Aj on musel odslúžiť základnú vojenskú službu ako ostatní odvedenci, avšak jej dĺžka bola o rok kratšia. To bola pre všetkých absolventov vysokých škôl neoceniteľná výhoda. Ležérne sa zodvihol zo stoličky, upravil si prepotenú košeľu pod rozhaleným bielym plášťom a položil na stôl okuliare.

„Aha... Ďalší nováčik, ktorý *niečo* nestihol. Pod' ďalej a nestoj tam ako primrazený. Mňa sa nemusíš báť, druhých sa budeš časom báť... Ukáž mi papiere a sadni si.“

„Vy ste doktor?“ spýtal sa slušne Leitrich.

„Čo, prosím?“ vytreštil ten chlap oči. „Haha ha! To bol dobrý vtip... Možno je však tvoja diagnóza *slepota* a nevidíš tento biely plášť. Vy, bažanti, ste spočiatku veľmi smiešni... Ale aj ty si však zvykneš. *Určite si zvykneš*. Všetko potrebuje svoj čas a ten tu letí neuveriteľne rýchlo. Za chvíľu sa tu budem porúčať a potom *hajde* do civilu, takže mne je všetko *laur* jedno. Na rozdiel od tvojho *fleku*, môj *flek* je vcelku dobrý a trvá len

jeden rok. Čo mi tu chýba? Ale, čo to kecám. A kde si bol tak dlho? Ostatní nováčikovia už dávno zarezávajú v *prijímači* v Dobrej Vode.“

Leitrich sa zarazil. „Prepáčte, nevedel som, že ste doktor. Doteraz som chodil po vyšetreniach a až dnes som dostal výsledky,“ vyhrkol ospravedľujúco a podal mu obálku s dokumentmi.

Doktor ju nešetrne roztrhol a zadíval sa na správu. Potom mlčky pokýval hlavou a povedal: „Priateľu, s touto diagnózou nemôžem urobiť vôbec nič. Akurát si ťa tu môžem, povedzme, aspoň dva týždne ponechať. Nič tým síce nezískaš, ale aspoň si trochu odpočinieš. Tvojou výhodou je, že na chvíľu oddialime to, čo ťa čaká. To je všetko, čo pre teba môžem urobiť. Otázkou je, či je to pre teba dobré alebo nie,“ otočil sa a zakričal cez otvorené dvere na pomocný personál: „Ukážte mu nemocničnú izbu a vysvetlite mu jeho povinnosti. Je to náš nový pacient a chvíľu si u nás pobudne!“

Prešli dva týždne. Prišiel deň, keď si Leitrich zbalil svoj skromný vojenský majetok do celtovinového batohu a rozlúčil sa s doktorom, s ktorým sa spriatelil. Pred bránou kasární ho opäť čakala rozheganá Tatra, ktorá ho mala dopraviť do prijímacieho areálu pre nováčikov Hradnej stráže v Dobrej Vode, kde mal absolvovať dvojmesačný základný výcvik. Otvoril dvere kabíny a chcel si sadnúť na sedadlo spolujazdca. Za volantom sedel mladý zarastený vojak, ktorý si ťukol na čelo a razantne ho poslal na korbu vozidla.

Podivné divadlo

Dobrá Voda bola vzdialená od Prahy asi dve hodiny cesty. Leitrich sa zúfalo snažil udržať na tvrdých drevených laviciach vozidla, ale korba Tatry bola v neustálom pohybe. Už v zákrutách pražských ulíc ho hádzalo zo strany na stranu, ale to bol len začiatok. Keď opustili Prahu, situácia sa zhoršila, pretože cesta bola nerovná a hrboľatá. Mal pocit, že za volantom sedí *idiot*, ktorý buď nevie šoférovať, alebo má vypité. Keď vozidlo konečne zastalo, uľavilo sa mu.

Šofér prišiel k zadnej časti korby a s posmešným úškrnom uvoľnil plachtový uzáver.

Leitrich vyskočil na zem a mlčky naňho pozrel. Potom sa pohol k nemu. V prvom momente to vyzeralo, že mu jednu vrazí. Vtom na nich niekto zakričal a on otočil hlavu za hlasom.

Pohľad na výcvikový areál bol žalostný. Dve dlhé, prízemné lepenkové budovy a montovaná hala pre vojenskú techniku; to bolo, okrem provizórneho panelového parkoviska, všetko. Priestor, pred budovami, ktorý slúžil na výcvik vojakov, bol rozbahnený. Budovy nemali pevný prístupový chodník a nemali ani žiadne stabilné pozemné prepojenie. Spájali ich staré drevené fošne, ktoré boli nahádzané vedľa seba do blata. Teraz po nich nadsakovali vyholení mladíci v maskovacích odevoch, ktorí držali v rukách prázdne hliníkové ešusy. Vyzerali ako strašiaci. Postupne, za neustáleho poklusu, sa presúvali do druhej budovy, kde bola jedáleň. V ich sčervenených tvárach sa zračil stres. Všetci mali obuté vysoké vojenské topánky, ktoré boli známe ako kanady. Pri tvrdom dopade niekoľkých desiatok nôh na labilné fošne striekali naokolo kusy blata, ktoré sa im lepili na odev. Popri poskakujúcom zástupe stáli v bezpečnej vzdialenosti traja poddôstojníci a vrieskali rozkazy.

Leitrich sa zastavil a s úžasom hľadel na bizarnú scénu. Na idiotského šoféra, ktorý medzitým podišiel bližšie, celkom zabudol. Spomenul si naňho až vtedy, keď počul jeho posmešný chechot. Za normálnych okolností by sa aj on schuti zasmial. Vtom si uvedomil, prečo ho sem dovezol. Myšlienka, že onedlho sa stane aj on súčasťou tohto smiešneho divadla, ho ochromila. Privrel oči a nadýchol sa. *Opäť mal chuť vykričať celému svetu, že scenár a dej tohto podivného a šialeného divadla sú hlúposťou, nikdy nemôžu existovať a on sem nepatrí...*

Vojak, v hodnosti slobodníka, ktorý stál k nemu najbližšie, sa otočil k nemu a rázne mu pokynul rukou. „Hláste sa,“ povedal stroho, pričom neprestával sledovať poskakujúcich vojakov.

Leitrich položil batoh na zem a povedal svoje meno a priezvisko. Bez hodnosti, bez salutovania, bez patričnej úctivej komunikácie k nadriadenému. Nemohol vedieť, čo má v podobnej situácii robiť, pretože vojenská disciplína bola preňho ešte tabu. Človek, ktorý k nemu prehovoril, mohol byť v rovnakom veku ako on a hodnosť a funkcia mu nič nehovorili.

Slobodník zmeravel. Jeho zreničky sa nebezpečne rozšírili. Chvíľu naňho mlčky civel a potom k nemu prehovoril: „Chod' do budovy k dozornému a ubytuj sa. Potom sa budeš u mňa hlásiť. Teraz je čas obeda. Na všetko máš *celých* desať minút...“

Leitrich časový limit nestíhol. Keď vošiel do budovy, podišiel k nemu dozorný roty, ktorý sledoval celý výstup cez okno a začal ho buzerovať.

Stál bezmocne ako soľný stĺp a nechápal, čo urobil zle. Pripadal si ako hlupák. Rýchlo sa ubytoval, vbehol do jedálne, kde si stíhol nabrat' do taniera trochu polievky a krajec tvrdého chleba. Potom si ho zobral do *parády* onen slobodník, ktorý mu ukázal, čo ho počas dvojmesačného vojenského výcviku v Dobrej Vode čaká.

Areál bol umiestnený v juhovýchodnej časti horského pásma Brdy, v neveľkej vzdialenosti od Šumavy. Jeseň, v tejto divokej odľahlej oblasti, prichádzala rýchlo. Od polovice októbra často pršalo a teplota nadržanom klesala k nulovej hodnote. Okolité zmiešané lesy sa od včasného rána strácali v hustnúcej hmle a chlad nepríjemne zaliezal za nechty. Jesenný vzduch bol ostrý a voňal rôznymi arómami lesa. Popoludní zriedkavo vyšlo slnko. Jeho lúče postriebriili kvapky rosy, zachytené na stebľách trávy. Vyzerali ako drobné pulzujúce balóniky. Lúky sa v okamihu premenili na rozprávkovú krajinu, v ktorej blikali stovky striebřistých balónikov. Romantickú scenériu dopĺňali lietajúce pavučiny babieho leta a zlatožlté listy, ktoré vietor rozfukoval po okolí. V túto ročnú dobu nemali listnaté stromy na konároch skoro žiadne listy, iba ihličnany zostávali ešte zelené. Na okraji lúky behali zajace a pod starou bütľavinou sa pásli srnky. V prírode panovala tichá harmónia. Všade sa rozprestieral mier a pokoj.

Leitrich stratil pojem o čase a prestal vnímať realitu. Stal sa nepotrebným a vystresovaným človečikom, s ktorým neustále niekto manipuloval a reval naňho nezmyselné rozkazy, ktoré musel okamžite plniť. Celodenné zamestnanie začínalo skoro ráno rozcvičkou, potom pokračovalo poradovým alebo technickým cvičením a končilo pár minút pred večerou. Nováčikovia boli vyčerpaní nielen fyzicky, ale aj psychicky a nikto nemal na nič chuť. V hrdzavých sprchách tiekla teplá voda len zriedkavo a počas nocí bolo v izbách chladno. Tenké spacie vaky nedokázali poskytnúť vyčerpanému telu stratu tepla, a tak sa v nich v noci chúlili v spodnej bielizni, na ktorej mali natiiahnuté tepláky. Kachle, zastrčené za dverami ubikácie, boli už staré a vyhrievali len časť priestoru. Nadržanom zvyčajne vyhasli.

Leitrich bol vďačný za to, že si môže po večeri sadnúť na lepenkovú stoličku v PVS-ke, v miestnosti, ktorá slúžila ako politickovýchovná a kultúrnospoločenská miestnosť. Pozeranie Televíznych novín bolo pre všetkých nováčikov povinnosťou. Keď dozorný roty ohlásil večierku, padol na posteľ ako podťatý. Vyťahaný drôtený podklad posteľe s prevalenými matracmi neposkytoval žiadny komfort, ale po večeri bol jedinou útechou.

Ráno ho nachádzalo stuhnutého a uboleného. Po čase si zvykol a fyzický dril mu už nevadil. Jeho vychudnuté telo sa zocelilo. Chrbtové svalstvo zosilnelo a prehnutá postava sa postupne vyrovnávala. Štíhle ruky a nohy obalili šľachy. Na bezvýraznej hrudi, kde boli ešte prednedávnom vidieť obrisy rebier, sa objavili prsné svaly. Bolesti, spôsobené skoliózou chrbtice, postupne slabli. Postihnuté stavce vystužili svaly a tie udržovali chrbtovú kosť v stabilnej pozícii. Týmto sa zmenšil aj ich tlak na nervy, ktoré boli príčinou bolesti. Horšie to bolo s jeho psychickým stavom.

Základný vojenský výcvik v Dobrej Vode sa po dvoch mesiacoch skončil. Do sychravých priestorov areálu prišli opäť rozhegané tatrovky a niekoľko desiatok *zocelených* nováčikov zbalilo svoj chatrný vojenský majetok a prichystalo sa na odvoz do Prahy. Mnohí z nich sa nachádzali v apatickom stave, avšak väčšina sa na Prahu tešila. Verili, že v kasárňach Hradnej stráže ich čaká lepší život a očakávali, že ďalšie zážitky budú príjemnejšie. A tak, schúlení od chladu a hladu, sedeli mlčky na drevených laviciach krytých korieb tatroviek, cez ktoré pofukoval studený vietor a oddávali sa vlastným myšlienkam.

Leitrich myslel na svoju priateľku Ivku. V jeho živote to bolo doteraz to *najkrajšie*, čo ho stretlo. Ich vzťah nebol optimálny, pretože Ivka sa stále nevedela odpútať od svojho druhého priateľa, s ktorým mala už od detstva dlhodobý vzťah a ten smeroval ku svadbe. Takto mu to raz povedala a podobnú verziu počul aj od iných ľudí. Mnohokrát nechápal, ako sa s ním môže stretávať a ako dlho môže ich vzťah vydržať. Neskôr ho to prestalo trápiť. Bol vďačný za každú chvíľu, ktorú s ňou strávil. Pred blížiacim sa termínom nástupu na základnú vojenskú službu si začínal uvedomovať, že jeho tromfy nie sú príliš silné, sú skôr *nulové*. Čakala ho ďaleká Praha a s ňou dvojročné odlúčenie.

Nevedel a ani len netušil, ako zvládne nové situácie, a preto nemal ani veľké ilúzie. Odkedy narukoval, nemal o nej žiadne informácie. Napadlo ho, že pre pekné mladé dievča, ktoré chce naplno *vychutnávať* svoj život, sú dva roky čakania príliš dlhou skúškou, ale rýchlo tú myšlienku zapudil. Napísal list, v ktorom jej vo chvíľkovom citovom rozpoležení objasnil svoj vzťah, ale žiadna odpoveď neprišla. *Nič*. Od odoslania listu prešli dva mesiace. Nevedel to pochopiť, cítil to ako ranu pod pás. Ved' stačilo len pár riadkov, pár jednoduchých riadkov, na ktoré si mohla nájsť čas. Táto skúsenosť ho deptala. Bol to predsa mladý človek, ktorý spoznal čaro lásky a ktorý mal život pred sebou. Bol to človek, ktorý ešte nedávno veril v poctivosť a spravodlivosť. Ani vo sne ho nenapadlo, že v tejto hlúpej a naivnej vojenskej mašinérii, v ktorej sa riadením osudu ocitol, existovala od Ivky písomná odpoveď, ktorá objasňovala mnohé nezodpovedané otázky. Jej list bol doručený na útvar Hradnej stráže v Prahe už po dvoch týždňoch od odoslania jeho listu, ale do výcvikového areálu v Dobrej Vode nebol nikdy doručený. Nedopatrením zostal založený v šuplíku malej kancelárie, odkiaľ sa odvážala do Dobrej Vody pošta a proviant. Začal veriť, že Ivka naňho zabudla.

Nad železnou zábranou zadnej časti korby, nad ktorou visela ťažká plachta, sa ukázali starobylé paláce. Tatrovka zastavila. Ktosi uvoľnil železné úchytky a zroloval plachtu nahor. Ozval sa rázny povel, ktorý nabádal zosadnúť. Nováčikovia poslušne vyskakovali z vozidla a postupne sa formovali do dvojitého zástupu.

Leitrich zoskočil na nerovnú cestu, ktorá bola vyskladaná zo šmykl'avých mačacích hláv a pošmykol sa. Britko sa vyrovnal a zaradil sa do útvaru. Dvojkřídlová brána kasární bola otvorená a vedľa jej pravého křídla stál vzorne ustrojený pomocník dozorného útvaru. Opäť stál na ulici pred starým palácom, kde sa pod historickými budovami plazili chodníky, prechádzajúce podchodmi s klenutými oblúkmi. Jeho pohľad skĺzol na jej pravú stranu, ktorá sa zužovala a ústila medzi budovami do väčšieho námestia. Obraz, ktorý sa mu naskytol, bol očarujúci. V diaľke, na konci námestia, vytŕčala do výšky časť honosného chrámu s dvomi vysokými vežičkami a obrovskou kopulovitou vežou.

„To je chrám svätého Víta,“ začul tichý hlas vedľa seba.

Zástup nováčikov napochodoval do priestorov kasární. Prešiel na uzavreté nádvorie a na povel veliaceho poddôstojníka zastal. Potom sa zoradil do dvojradu, čelom k bráne, ktorou vstúpil.

Leitrich si spomenul na svoj prvý zážitok, keď sem prišiel pred dvomi mesiacmi. Na nádvorí prebiehalo vtedy dopoludňajšie zamestnanie, počas ktorého príslušníci Hradnej stráže absolvovali poradové cvičenie a cvičili slávnostný pochod s puškou.

Nádvorie sa okamžite vyprázdnilo. Ešte pred chvíľou tu stála skupinka vojakov v pracovných uniformách, ale rýchlo sa kamsi stratila. Z vnútorných priestorov kasární vyšiel švihácky poručík. Leitricha napadlo, že vyzerá ako prototyp dôstojníka Hradnej stráže. Fanatický výzor s dokonale oholenou tvárou, vrodené vojenské pohyby, vyžehlená uniforma, nohavice so vzorne upravenými pukmi a pravidelné oblúky na vojenskej čiapke vypovedali o všetkom.

„Pozor!“ zreval poddôstojník a napochodoval k poručíkovi. Potom podal hlásenie, urobil obrat vzad a napochodoval na pôvodné miesto.

Poručík chvíľu nezúčastnene pozeral na nastúpených nováčikov a potom podišiel pred zástup. Nebol to ledabolý krok, bol to krok sebavedomého človeka, ktorý prežíval každý nastávajúci okamih. Napriek tomu neprezrádzala jeho ostro rezaná tvár žiadne pocity.

„Som poručík Varan, vojaci,“ prehlásil hlasom, ktorému sa neoponovalo. Neznal príliš hlasno a neznal ani príliš ticho, napriek tomu ho každý, kto stál na nádvorí, dobre počul.

Uzavreté nádvorie malo dobrú akustiku. Skúsený dôstojník vedel, kam sa postaviť, pokiaľ chcel, aby bola jeho reč pôsobivá a dôrazná, v tom bolo celé tajomstvo.

„Poručík Varan, zapamätajte si to. Boli ste pridelení k 1.rote Hradnej stráže Pražského hradu. Nie je to ledajaká rota, je to rota, ktorá si vždy a v každej chvíli vzorne plní svoje povinnosti. Tak to bolo, zostane a bude aj v budúcnosti,“ dokončil s dôrazom na každé slovo a na chvíľu sa odmlčal.

„Viete vôbec, prečo je to tak? Čo myslíte?“ otázka zasvišťala vzduchom ako bič. „Je to tak preto, pretože JA som veliteľom tejto roty... Mojím zástupcom je poručík Melcen, ktorý je teraz vo výkone strážnej služby vo funkcii veliteľa stráže na strážnici Hrad na

Pražskom hrade. Budete mať príležitosť spoznať ho až zajtra. Hlavnú strážnu službu na Pražskom hrade zabezpečuje Čestná stráž a 1. rota, ktorá zabezpečuje okrem iného aj strážnu službu v záhradách Pražského hradu, na Belvedéri, na prezidentskom zámku Lány a na Karlove, kde vykonáva ochranu múzea Zboru národnej bezpečnosti. Všetko sa včas dozviete. Teraz budete rozdelení na ubikácie, kde sa zaradíte do čiat a do jednotlivých družstiev. Od dnes začína váš pravidelný život príslušníkov Hradnej stráže. Zajtra popoludní si v rámci zamestnania prejdeme stanoviská, na ktorých budete vykonávať výkon strážnej služby, súvisiaci s ochranou prezidenta našej socialistickej republiky. V prípade akýchkoľvek otázok alebo problémov ma môžete kontaktovať. Keďže ste príslušníkmi elitného vojenského útvaru, nezabudnite na správny služobný postup. Doteraz ste nič neznamenali, odtiaľ ste však príslušníci Hradnej stráže Pražského hradu, ktorí strážia našu drahú socialistickú vlasť a jej prezidenta! Budete vykonávať činnosti, ktoré nevykonáva žiadny bežný vojak základnej vojenskej služby. Vy ste elita, buďte na to hrdí!!!“

Leitrich bol pridelený do 1. družstva 2. čaty. Veliteľom 2. čaty bol podporučík Filo, absolvent Vysokej školy Technickej fakulty strojného inžinierstva v Brne, ktorý bol k Hradnej strážii pridelený pred niekoľkými mesiacmi. Rota bola umiestnená na prvom poschodí, kde zaberala jeho podstatnú časť.

Široké schody, ktorými sa vychádzalo z prízemných priestorov kasární nahor, Leitrich už poznal. Uplynuli len dva mesiace, keď po nich vyšiel na ošetrovňu.

Chodba, kde sa nachádzala 1. rota, pokračovala vľavo a po pár metroch sa stáčala v deväťdesiatstupňovom uhle vpravo. Steny, pozdĺž chodby, boli vysoké. Oproti vstupným dverám sa nachádzali kancelárie veliteľstva roty. Väčšia kancelária bola určená pre veliteľa roty Varana a menšia pre jeho zástupcu Melcena. Vedľa kancelárii bola kuchynka a sociálne zariadenie. Denné svetlo prenikalo do týchto priestorov cez okno za vstupnými dverami, ktoré bolo obrátené ku kasárenskému nádvoriu s gaštanom. Na osvetlenie chodby nepostačovalo. Vedľa kancelárii veliteľstva bol príručný sklad pre výstroj a výzbroj vojakov roty a malá kancelária. Bola druhým domovom malého tlstého nadrotmajstra Tuňáka.

Tuňák bol vypočítavý človek s pichľavými očami, hrubou spodnou perou a úlisným pohľadom, ktorý nikdy neuľpel na jednom mieste. Nedokázal sa pozerat' priamo do očí. Bol všeobecne známy pod prezývkou *Tchor*.

Tam, kde sa chodba lomila vpravo, stál stôl s telefónom a stoličkou. Bolo to miesto výkonu služby dozorného roty, ktorý zabezpečoval spolu so svojim pomocníkom organizáciu a poriadok na rote. Bol akousi predĺženou rukou veliteľa roty a jeho zástupcu. Preto túto dôležitú funkciu zastával príslušník Hradnej stráže, ktorý musel mať aspoň najnižšiu poddôstojnícku hodnosť. Niekedy sa stávalo, že ju vykonával aj absík, absolvent s vysokoškolským vzdelaním. V dlhšej časti chodby, ktorá bola širšia ako vstupná časť, boli v ľavej časti steny zabudované vstupné dvere do troch obrovských ubikácií, ktoré sa nazývali *čaty*. Tu boli ubytovaní príslušníci Hradnej stráže, ktorí boli rozdelení do družstiev, ktoré tvorili tri čaty. Čatu tvorili tri družstvá, ktoré mali okrem veliteľa jedenásť až trinásť vojakov. Oproti strednej miestnosti sa nachádzala politickovýchovná a kultúrno-spoločenská miestnosť, známa ako PVS-ka. Na konci chodby boli malé okná s hrubými sklami, pod ktorými boli odkladacie police pre vojenskú obuv. Chodba pokračovala opäť vpravo a po pár metroch končila vstupnými dverami do sociálnych priestorov, kde boli sprchy a záchody.

Ubytovacie priestory 2. čaty boli v strednej miestnosti. Všetky *čaty* mali okná na čelnej strane barokového paláca, ktoré boli smerované na Loretánsku ulicu, kadiaľ prúdili na Pražský hrad početné skupiny turistov. Táto turistická cesta, ktorá bola súčasťou kráľovskej cesty, sa tešila veľkej obľube, pretože viedla od starobylého komplexu Strahovského kláštora, okolo Černínského paláca, Lorety, popri Hrzánskom a Toskánskom paláci na Hradčanské námestie, odkiaľ sa vstupovalo do areálu Pražského hradu.

V každej *čate* bolo osemnásť poschodových postelí, podobných ako v Dobrej Vode, ktoré slúžili príslušníkom Hradnej stráže na nočný odpočinok. Na každej posteli ležal spací vak.

Do 2. čaty bolo spolu s Leitrichom pridelených päť nováčikov. S niektorými z nich sa zoznámil už v prijímači.

Pavel Hangr neznášal fyzické cvičenie. Jeho civilný život nevyžadoval od neho žiadnu fyzickú námahu a to mu vyhovovalo. Náročný výcvik a neustále šikanovanie boli preňho utrpením, ktoré ťažko znášal. Nikto netušil, že v noci často plakal. Mal tichú povahu, s nikým nenadväzoval zbytočné známosti a pokiaľ to bolo možné, dlho nekomunikoval. Bol to typický introvert.

Pavel Trnka bol iný. Mal srdečnú povahu a priateľstvo nadväzoval s vrodenu prirodzenosťou, ktorá bola preňho samozrejmosťou.

Milan Maštrna bol zo všetkých najvyšší. Mohutná postava, široké plecia, úzke boky a silné nohy s nadrozmernými chodidlami robili z neho menšieho Bigfoota. Bol to priateľský typ človeka, ktorému fyzická námaha nerobila žiadne ťažkosti.

Pri pohľade na Petra Doubu sa musel každý usmiať. Neforemná hlava s riedkymi vlasmi, pričapnutý nos, a odstávajúce uši - všetko na ňom pôsobilo komicky, dokonca aj jeho vytiahnutá postava. Napriek výzoru bol však Douba príjemný človek, ktorý sa rád usmieval.

Veliteľ

Na druhý deň stáli nováčikovia o štrnásť hodine opäť na nádvorí. Ich počet sa znížil. Tvorili ho už len príslušníci, ktorí boli zaradení na 1. rotu. Poručík Varan prišiel s dvomi poddôstojníkmi a vydal rozkaz na presun z kasární. Vyšli na Loretánsku ulicu a v zoradenom zástupe pokračovali na Hradčanské námestie.

Prvý pohľad, ktorý sa im naskytol po vstupe na námestie, smeroval k parku, ktorý bol umiestnený v strede námestia. V jeho blízkosti stál morový stĺp a starobylý kandeláber s plynovými lampami, postavený v rovnakom stavebnom štýle ako ten, ktorý stál pred kasárňami.

Varan ich viedol popri parku, krížom cez námestie. Mal na to svoj dôvod. Pokiaľ by pokračovali chodníkom po pravej strane námestia, nemohli by vnímať vizuálnu krásu renesančných a barokových palácov, postavených na pravej strane námestia. Vedel, že títo mladíci pochádzajú z malých mestečiek, a preto chcel, aby si už v tejto chvíli uvedomili svoje postavenie príslušníkov Hradnej stráže. To bolo to pravé; ohúriť ich a vštepiť im do srdca hrdosť a pýchu. On sám bol na svoju prácu nesmierne hrdý. Jeho